

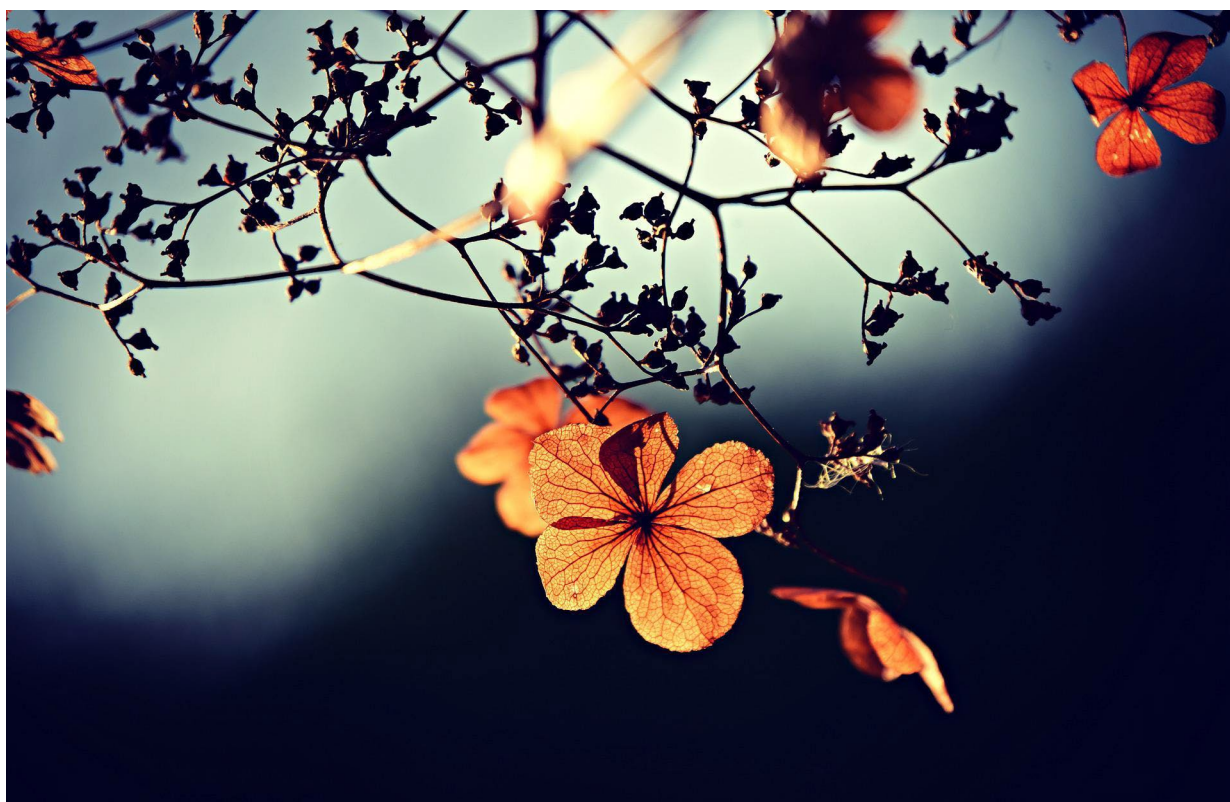
LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 16,1-13

Évközi 25. vasárnap („C” év)

Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIAS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű

Abban az időben Jézus ezt a példabeszédet mondta tanítványainak:

„Egy gazdag ember előtt bevádolták intézőjét, hogy eltékozolja ura vagyonát. Erre ő magához hívatta és így szólt hozzá: »Mit hallok rólad? Adj számot gazdálkodásodról, mert nem maradhatsz tovább intézőm.«

Az intéző így gondolkodott magában: »Mitévő legyek, ha Uram elveszi tőlem az intézőségeket? Kapálni nem tudok, koldulni szégyellek. Tudom már, mit teszek, hogy befogadjanak az emberek házukba, ha gazdám elmozdít az intézőségéből.« Egyenként magához hívatta tehát urának adósait. Megkérdezte az elsőt: »Mennyivel tartozol uramnak?« Azt felelte: »Száz korsó olajjal.« Erre azt mondta neki: »Vedd elő adósleveledet, ülj le hamar, és írd ötvenet.« Aztán megkérdezett egy másikat: »Te mennyivel tartozol?« »Száz véka búzával« – hangzott a válasz. »Fogd adósleveledet – mondta neki –, és írd nyolcvanet.«

Az úr dicsérte a hűtlen intézőt, hogy okosan járt el. Bizony, a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál. Mondom tehát nektek: Szerezsetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor meghaltok, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.

Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Aki pedig hűtlen a kicsiben, az a nagyban is hűtlen. Ha tehát a hamis mammonban nem voltatok hűségesek, ki bírja rátok az igazi értéket? És ha a máséban nem voltatok hűek, ki adja oda nektek a tiéteket?

Egy szolga sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy: ragaszkodik az egyikhez, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

És mondta pedig a tanítványoknak: „Volt egy gazdag ember, akinek volt egy intézője, és ezt bevádolták nála, hogy szétszórja a vagyonát.

² καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου, οὐ γὰρ δύνη ἔτι οἰκονομεῖν.

És hívva őt mondta neki: „Mit hallok rólad? Adj számot intézői tevékenységedről, ugyanis nem folytathatod tovább intézőként működésedet.”

³ εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ’ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.

Mondta pedig magában az intéző: „Mit teszek, most hogy az uram megfoszt engem az intézői tevékenységtől? Kapálni nincs erőm, koldulni szégyellek.

⁴ ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.

Rájöttem, hogy mit tegyek, hogy szívesen fogadjanak be engem a házaikba, amikor elmozdítanak intézői tevékenységemből.

⁵ καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

És odahívva az urának az adóssai közül minden egyest, mondta az elsőnek: ’Mennyivel tartozol az uramnak?’

⁶ ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήκοντα.

Az pedig mondta: ’Száz bát (=3690 liter) olajjal.’ Az pedig mondta neki: ’Vedd az adósságleveledet, és leülve gyorsan írd ötvenet (=1845 liter)!’

⁷ ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους σίτου· λέγει αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

Majd mondta a másiknak: ’Te pedig mennyivel tartozol?’ Az pedig mondta: ’Száz véka (=39300 liter) gabonával.’ Mondja neki: ’Vedd az adósságleveledet, és írd nyolcvan (=31440 liter)!’

⁸ καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι **φρονίμως** ἐποίησεν ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου **φρονιμώτεροι** ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν.

És dicsérte az úr az igazságtalan intézőt, mert **okosan cselekedett: mert ennek a világekorszaknak a fiai **okosabbak** a világosság fiainál a maguk fajtája iránt.**

⁹ καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπη δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

És én mondom nektek, szerezzetek (tegyetek) magatoknak barátokat az igazságtalan Mamónból (vagyonból), hogy amikor véget ér (a földi élet), befogadjanak titeket az örök sátrakba (hajlékokba).

¹⁰ Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

Aki hűséges az igen kicsiben, az a többen is hűséges, és aki az igen kicsiben hamis, az a többen is hamis.

¹¹ εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

Ha tehát a hamis Mamónban nem vagytok hűségesek, ki fogja rátok bízni az igazit?”

¹² καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν;

És ha a máséban nem vagytok hűségesek, ki fogja odaadni nektek a tiéteket?

¹³ οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοῖς κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

Semelyik szolga nem szolgálhat két úrnak: ugyanis vagy az egyiket gyűlölni fogja, és a másikat szeretni fogja, vagy az egyikhez ragaszkodni fog, és a másikat meg fogja vetni. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ DICEBAT AUTEM ET AD DISCI PULOS: “HOMO QUIDAM ERAT DIVES, QUI HABEBAT VILICUM, ET HIC DIFFAMATUS EST APUD ILLUM QUASI DISSIPASSET BONA IPSIUS.

¹ Aztán a tanítványokhoz fordult: „Egy gazdag embernek volt egy intézője. Bevádolták nála, hogy eltékozolja vagyonát.

¹ A tanítványoknak pedig ezt mondta: »Egy gazdag embernek volt egy intézője. Bevádolták nála, hogy eltékozolja a vagyonát.

¹ Aztán tanítványaihoz fordult: „Egy gazdag embernek volt egy intézője. Bevádolták nála, hogy eltékozolja vagyonát.

¹ *Monda pedig az ő tanítványainak is: Vala egy gazdag ember, kinek vala egy sáfára; és az bevádoltaték nála, hogy javait eltékozzolja.*

¹ Majd szólt tanítványaihoz is: – Volt egy gazdag ember, akinek volt egy sáfára. Ezt bevádolták nála, hogy eltékozzolja a vagyonát.

² ET VOCAVIT ILLUM ET AIT ILLI: “QUID HOC AUDIO DE TE? REDDE RATIONEM VILICATIONIS TUAE; IAM ENIM NON POTERIS VILICARE”.

² **Magához hívatta, és így szólt hozzá: Mit hallok felőled? Adj számot vagyonomról, mert nem maradhatsz tovább intéző.**

² Erre magához hívatta és azt mondta neki: ‘Mit hallok rólad? Adj számot gazdálkodásodról, mert nem lehetsz tovább az intézőm!’

² **Magához hívatta tehát és így szólt hozzá: Mit hallok rólad? Adj számot a vagyonkezelésről. Nem maradhatsz tovább intézőm.**

² *Hívá azért azt, és monda néki: Mit hallok felőled? Adj számot a te sáfárságodról; mert nem lehetsz tovább sáfár.*

² Hívatta, és így szólt hozzá: „Mit hallok rólad? Adj számot a sáfárságodról, mert nem lehetsz többé sáfár!”

³ AIT AUTEM VILICUS INTRA SE: “QUID FACIAM, QUIA DOMINUS MEUS AUFERT A ME VILICATIONEM? FODERE NON VALEO, MENDICARE ERUBESCO.

³ **Az intéző így gondolkodott magában: Mitévő legyek? Uram elveszi tőlem az intézőséget. Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek.**

³ Az intéző ezt mondta magában: Mitévő legyek, hisz uram elveszi tőlem az intézőséget? Kapálni nem tudok, koldulni szégyellek.

³ **Az intéző így gondolkodott: mitévő legyek? Uram elveszi tőlem az intézőséget. Kapálni nem tudok, koldulni szégyellek.**

³ *Monda pedig magában a sáfár: Mit műveljek, mivelhogy az én uram elveszi tőlem a sáfárságot? Kapálni nem tudok; koldulni szégyenlek!*

³ Erre a sáfár így gondolkodott magában: „Mit tegyek, ha uram elveszi tőlem a sáfárságot? Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek.

⁴ SCIO QUID FACIAM, UT, CUM AMOTUS FUERO A VILICATIONE, RECIPIANT ME IN DOMOS SUAS”.

⁴ **Tudom már, mit teszek, hogy befogadjanak az emberek házukba, amikor elcsap az intézőségből.**

⁴ Tudom már, mit teszek, hogy befogadjanak az emberek a házukba, miután elmozdított az intézőségből.

⁴ **Tudom már, mit tegyek, hogy befogadjanak házukba az emberek, mikor elmozdít az intézőségből.**

⁴ *Tudom mit tegyek, hogy mikor a sáfárságtól megfosztatom, befogadjanak engem házaikba.*

⁴ Tudom már, mit tegyek, hogy amikor elmozdítanak a sáfárságból, legyen, aki befogad a házába.”

⁵ CONVOCATIS ITAQUE SINGULIS DEBITORIBUS DOMINI SUI, DICEBAT PRIMO: “QUANTUM DEBES DOMINO MEO?”.

⁵ **Egyenként magához hívatta urának minden adósát. Megkérdezte az elsőt: Mennyivel tartozol uramnak?**

⁵ Magához hívta tehát urának minden egyes adósát, és megkérdezte az elsőtől: ‘Mennyivel tartozol uramnak?’

⁵ ***Egyenként magához hívatta ura minden adósát. Az elsőtől megkérdezte: mennyivel tartozol uramnak? Száz korsó olajjal, felelte az.***

⁵ *És magához hivatván az ő urának minden egyes adósát, monda az elsőnek: Mennyivel tartozol az én uramnak?*

⁵ Egyenként magához hívatta ura adósait. Megkérdezte az elsőtől: „Mennyivel tartozol uramnak?”

⁶ AT ILLE DIXIT: “CENTUM CADOS OLEI”. DIXITQUE ILLI: “ACCIPE CAUTIONEM TUAM ET SEDE CITO, SCRIBE QUINQUAGINTA”.

⁶ **Száz korsó olajjal – felelte. Erre azt mondta neki: Fogd adósleveledet, ülj le hamar, és írd ötvenet.**

⁶ Az így felelt: ‘Száz korsó olajjal.’ Erre azt mondta neki: ‘Fogd adósleveledet, ülj le hamar, és írd ötvenet!’

⁶ ***Vedd elő adósleveledet, monda neki, ülj le hamar és írd ötvenet.***

⁶ *Az pedig monda: Száz bátyus olajjal. És monda neki: Vedd a te írásodat, és leülvén, hamar írd ötvenet.*

⁶ Az így felelt: „Száz kanna olajjal.” Erre azt mondta neki: „Itt van az adósleveled, ülj le gyorsan, és írd ötvenet!”

⁷ DEINDE ALII DIXIT: “TU VERO QUANTUM DEBES?”. QUI AIT: “CENTUM COROS TRITICI”. AIT ILLI: “ACCIPE LITTERAS TUAS ET SCRIBE OCTOGINTA”.

⁷ **Aztán megkérdezett egy másikat: Te mennyivel tartozol? Száz véka búzával – hangzott a válasz. Fogd adósleveledet – mondta neki –, és írd nyolcvanot.**

⁷ Azután megkérdezte a másikat: ‘Hát te mennyivel tartozol?’ Az így válaszolt: ‘Száz véka búzával.’ Erre azt mondta neki: ‘Fogd adósleveledet, és írd nyolcvanot!’

⁷ ***Aztán egy másiktól kérdezte: hát te mennyivel tartozol? Száz mérő búzával, volt a válasz. Vedd elő adósleveledet, monda neki, és írd nyolcvanot.***

⁷ *Azután monda másnak: Te pedig mennyivel tartozol? Az pedig monda: Száz kórus búzával. És monda annak: Vedd a te írásodat, és írd nyolcvanra.*

⁷ Azután a másikkal azt mondta: „Te mennyivel tartozol?” Az így válaszolt: „Száz mérő búzával.” Erre így szólt hozzá: „Itt van az adósleveled, írd nyolcvanra!”

⁸ ET LAUDAVIT DOMINUS VILICUM INIQUITATIS, QUIA PRUDENTER FECISSET, QUIA FILII HUIUS SAECULI PRUDENTIORES FILIIS LUCIS IN GENERATIONE SUA SUNT.

⁸ **Az úr dicsérte a mihaszna intézőt, hogy okosan járt el. – Igen, a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál.**

⁸ Az Úr megdicsérte a hamis intézőt, hogy okosan cselekedett; mert a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál.

⁸ ***Az úr megdicsérte a hűtlen intézőt, mert okosan cselekedett. Bizony a világ fiai okosabbak a maguk nemében a világosság fiainál.***

⁸ *És dicséré az úr a hamis sáfárt, hogy eszesen cselekedett, mert e világnak fiai eszesebbek a világosságnak fiainál a maguk nemében.*

⁸ Az úr megdicsérte a hamis sáfárt, hogy eszesen járt el. E világ fiai egymás között eszesebbek, mint a világosság fiai.

⁹ ET EGO VOBIS DICO: FACITE VOBIS AMICOS DE MAMMONA INIQUITATIS, UT, CUM DEFECERIT, RECIPIANT VOS IN AETERNA TABERNACULA.

⁹ **Azt mondom hát nektek: Szerezsetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogyha majd elfogy, befogadjanak benneteket az örök hajlékokba.**

⁹ Azt mondom hát nektek: Szerezsetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal, hogy amikor az elmúlik, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.

⁹ ***Én is azt mondom nektek: szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor meghaltok, befogadjanak titeket az örök hajlékba. Aki kicsiben hű, az hű a nagyban is;***

⁹ *Én is mondom nektek, szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy mikor meghaltok, befogadjanak benneteket az örök hajlékokba.*

⁹ Mondom nektek: szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal, hogy amikor elfogy, befogadjanak titeket az örök hajlékokba!

¹⁰ QUI FIDELIS EST IN MINIMO, ET IN MAIORI FIDELIS EST; ET, QUI IN MODICO INIQUUS EST, ET IN MAIORI INIQUUS EST.

¹⁰ **Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Aki a kicsiben hűtlen, az hűtlen a nagyban is.**

¹⁰ Aki kicsiben hű, a nagyban is hű; és aki a kicsiben gonosz, az a nagyban is gonosz.

¹⁰ ***aki pedig hűtlen a kicsiben, a nagyban is hűtlen.***

¹⁰ *A ki hű a kevesen, a sokon is hű az; és a ki a kevesen hamis, a sokon is hamis az.*

¹⁰ Aki a legkisebb dologban megbízható, megbízható a nagyban is, és aki a legkisebb dologban hamis, az hamis a nagyban is.

¹¹ SI ERGO IN INIQUO MAMMONA FIDELES NON FUISTIS, QUOD VERUM EST, QUIS CREDET VOBIS?

¹¹ **Ha tehát a hamis mammont nem kezeltétek hűen, ki bízza rátok az igazit?**

¹¹ Ha tehát a hamis mammonban nem voltatok hűségesek, ki bízza rátok az igazit?

¹¹ ***Ha tehát a hamis mammonban hűek nem voltatok, ki bízza rátok azt, ami igazi érték?***

¹¹ *Ha azért a hamis mammonon hűek nem voltatok, ki bízná rátok az igazi kincset?*

¹¹ Ha tehát a hamis mammonnal nem voltatok megbízhatók, ki bíz rátok igaz értéket?

¹² ET SI IN ALIENO FIDELES NON FUISTIS, QUOD VESTRUM EST, QUIS DABIT VOBIS?

¹² **És ha a máséban nem voltatok hűek, ki adja oda nektek a tiéteket?**

¹² És ha a máséban nem voltatok hűek, akkor ki adja oda nektek azt, ami a tiétek?

¹² ***S ha a máséban hűek nem voltatok, ki fogja odaadni nektek azt, ami a tiétek?***

¹² *És ha a másén hűek nem voltatok, ki adja oda néktek, a mi a tiétek?*

¹² És ha a máséval nem voltatok megbízhatók, ki adja oda nektek azt, ami a tiétek?

¹³ NEMO SERVUS POTEST DUOBUS DOMINIS SERVIRE: AUT ENIM UNUM ODIET ET ALTERUM DILIGET, AUT UNI ADHAEREBIT ET ALTERUM CONTEMNET. NON POTESTIS DEO SERVIRE ET MAMMONAE”.

¹³ **Egy szolga sem szolgálhat két úrnak. Mert az egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak.”**

¹³ Egy szolga sem szolgálhat két úrnak; mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.«

¹³ ***Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket s a másikat szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez s a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”***

¹³ *Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak.*

¹³ Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.

1.3. BEHATÁROLÁS

Az irgalmasság három példabeszédét követően (Lk 15) Jézus a tanítványaihoz fordul az igazságtalan intéző történetével (Lk 16,1-8a), és az ahhoz kapcsolódó tanítással, következtetésekkel (Lk 16,8b-13). Ezt követően pedig egy másik gondolat kapcsán már a farizeusokhoz beszél (Lk 16,14-18). Tehát az általunk vizsgált szakasz a Lk 16,1-13 versek között határolható be.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- A keresztény embernek el kell döntenie, hogy az Úrnak, vagy a vagyonnak (a gonosznak) akar szolgálni.
- A meghozott döntéshez Jézus követőinek viszont hűségesebbnek kell maradniuk mind a kisebb, mind a nagyobb eseményekben.
- A földi életet felelősen kell élni, nagylelkűen megnyílván a rászorulóknak, és az elesettek felé. Ezeket az irgalmas gesztusokat dicséri meg az Úr, s kéri az övéitől.
- Az irgalmas és hűséges életvitelnek jutalma a mennyország öröme.
- A keresztények legyenek nyitottak arra, hogy másoktól tanuljanak, tapasztalatot szerezzenek.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

φρονίμως / φρονιμώτεροι (fronimósz/fronimótero): okosan/ okosabbak (Lk 16,8)

A szó melléknévként ('okos') az evangéliumokban Máténál és Lukácsnál található meg az újszövetségi Szentírásban. Jelöli azt az embert, aki hallgatja, és megcselekszi az Úr Jézus szavait, s ezzel hasonlít ahhoz a férfihez, aki sziklára építette a házat (Mt 7,24). Továbbá jellemzi azt a hűséges rabszolgát is, akit a gazdája abban a tevékenységben talál, amivel megbízta (Mt 24,45; Lk 12,42). Utal a Mester felhívására, hogy tanítványai legyenek okosak, mint a kígyók (Mt 10,16), illetve az öt okos szűzre, akik lámpásaikba olajat is hoztak magukkal (Mt 25,2.4.8-9). Végül Jézus megállapítja, hogy a világ fiai bizonyos szempontból okosabbak, az Úr követőinél, akiket arra ösztönöz a Mester, hogy tanuljanak tőlük (Lk 16,8).

Határozó szó formájában (’okosan’) egyedül Lukács használja, amivel leírja az intéző eljárásának helyes mivoltát (Lk 16,8).

Összegezve tehát a bibliai „okos” magatartás az Isten iránti engedelmisségben és hűségben, s az eszerinti életvitelben nyilvánul meg. Ezzel szemben balga az az ember, aki nem engedelmeskedik az Úrnak, nem marad hűséges hozzá, s nem követi törvényeit, vagyis bűnt követ el (vö. Péld 24,9; Préd 7,25; Préd 10,2; Mt 7,26; Mt 25,2)

δουλεύειν (*dúleuejn*): rabszolgamunkát végez, szolgál, rabszolgaként engedelmeskedik (Lk 16,13)

A kifejezés az evangéliumokban egyrészt negatív tartalmú: a vagyonnak (a Mamónnak) (Mt 6,24; Lk 16,13) a szolgálatára, illetve a szolgálat helytelen értelmezésére utal (Lk 15,29; Jn 8,33). Másrészt pedig pozitív jelentésű, amikor az Úr iránti szolgálatot jelöli (Mt 6,24; Lk 16,13). Ez utóbbi jelenik meg Pálnál is, aki a tevékenységét az Úrnak való szolgálatként írja le (ApCsel 20,19), aki arra szólít fel, hogy ne szolgáljunk a bűnnek (Róm 6,6). Továbbá azt hangsúlyozza, hogy a Lélek, és ne a betű szerinti legyen a szolgálatunk (Róm 7,6), illetve Isten, és ne a bűn törvényének szolgáljunk (Róm 7,25).

A szó tehát képletesen a teljes odaadást, engedelmisséget fejezi ki, ahogy egy rabszolga viszonyul gazdájához. Csak az a fontos, hogy az ember kinek a szolgálatára adja oda, és teszi fel az életét!

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 6,24 De jaj nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigaszotokat.

Lk 12,33 Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj, és nem rágja szét a moly.

Lk 12,42 Az Úr így válaszolt: „Ki a hű és okos sáfár, akit ura szolgálói fölé rendelt, hogy ha eljön az ideje, kiadja részüket az élelemből?”

Lk 15,13.17 Nem sokkal ezután a fiatalabbik összeszedte mindenét és elment egy távoli országba. Ott léha életet élve eltékozolta vagyonát.” “Ekkor magába szállt: Apám házában a sok napszámos bővelkedik kenyérben – mondta –, én meg éhen halok itt.” 19,17 “Jól van, derék szolga! – felelte neki. – Mivel a kicsiben hű voltál, hatalmad lesz tíz város felett.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 6,24 Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is.

Mt 12,36 Mondom nektek: az emberek az ítélet napján minden fölösleges szóról számot adnak, amit kiejtenek a szájukon.

Mt 25,21 Jól van, te hűséges, derék szolga – mondta neki ura. – Minthogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe!

Jn 8,12 Egy másik alkalommal így beszélt Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.”

Jn 12,36 „Amíg veletek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiait legyetek.” Ezeket mondta Jézus, aztán elment, és többé nem mutatkozott.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Tób 4,9-10 Így szép kincset gyűjtesz magadnak az ínséges napokra. Az alamizsna ugyanis megment a haláltól és attól, hogy a sötétségre kerülj.

Iz 22,19 Kivetlek tisztaságból, és elmozdítalak hivatalodból.

ApCsel 19,40 „Mert különben annak a veszélynek tesszük ki magunkat, hogy a mai zavargás miatt bevádolnak bennünket, és nincs semmi érvünk, amivel megokolhatnánk ezt a csődületet.” Ezekkel a szavakkal felozlatta a gyűlést.

Róm 14,2 Némelyik azt hiszi, hogy mindenfélét ehet, az aggályos azonban csak zöldségfélével táplálkozik.

Zsid 4,13 Semmilyen teremtett dolog nem marad előtte rejtve; minden föl van fedve és nyitva van az előtt, akinek számadással tartozunk.

Zsid 13,17 Engedelmeskedjete elöljáróitoknak, kövessétek őket, mert ők vigyáznak rátok, abban a tudatban, hogy számot adnak lelketekről. Bárcsak örömmel tehetnék, nem sóhajtozva, mert hisz az nem válnék javatokra.

1Pt 4,5 De számot adnak majd annak, aki készen áll rá, hogy ítélkezzék élők s holtak fölött.

Jel 13,6 Káromlásra nyitotta száját az Isten ellen, káromolta a nevét, hajlékát és az ég lakóit.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: Másként értelmezve: e világ minden gazdagsága „igazságtalan gazdagság”, bárhonnan származzon is. Mert ha az igazi gazdagságot keresed, az máshol van. Az, amelyben Jób még akkor is bővelkedett, amikor meztelen volt: teljes szíve, amellyel teljesen Istenre hagyatkozott. Igazságtalan gazdagságnak nevezik, mert nem igazi gazdagság: sok nyomorúsággal jár, és mindig ki van téve az élet esetlegességeinek; ha igazi gazdagság lenne, elűzné a szorongásaidat.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

2407. Gazdasági téren a személy méltóságának tisztelete megköveteli a mértékletesség erényének gyakorlását, hogy mérsékeljük e világ javaihoz való ragaszkodást; az igazságosság erényének gyakorlását, hogy tiszteletben tudjuk tartani a felebarát jogait és megadjuk, amivel tartozunk neki; valamint a szolidaritás erényének gyakorlását, az

aranyszabály és az Úr bőkezűsége szerint, aki értünk szegénnyé lett, noha gazdag volt, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodjunk.

2408. A hetedik parancsolat tiltja a lopást, azaz mások javainak a tulajdonos ésszerű akarata ellenére történő eltulajdonítását. Nincs szó lopásról, ha a hozzájárulás föltételezhető, vagy ha a tiltakozás ellenkezik a józan ésszel vagy a javak egyetemes rendeltetésével. Erről van szó sürgős vagy nyilvánvaló szükség esetén, amikor a létfenntartás lényeges szükségleteiről (élelem, hajlék, ruházat ...) való gondoskodás egyedüli lehetősége a mások javaival való rendelkezés és használatba vétele.

2409. Mások javainak bármilyen jogtalan elvétele vagy megtartása, még ha nem is mond ellent a polgári törvények rendelkezéseinek, ellenkezik a hetedik parancsolattal. Így a kölcsönkért vagy talált dolgok szándékos megtartása; a kereskedelemben történő csalás; a bérek jogtalan visszatartása; mások tudatlanságából vagy szorult helyzetéből nyereségre számító áremelés.

Erkölcseleg szintén meg nem engedett: a spekuláció, mellyel a vételárat szándékosan emelik vagy csökkentik, hogy abból mások kárára hasznot húzzanak; a korrupció, amely eltéríti az igazságtól azok ítéletét, akiknek a jog alapján döntést kell hozniuk; egy vállalat közös javainak eltulajdonítása és magáncélra történő használata; a rosszul végzett munka, a pénzügyi csalás, csekkek és számlák hamisítása, a túlzott költekezés, a pazarlás. A magán- vagy köztulajdonban tudatosan okozott kár ellenkezik az erkölcsi törvénnyel és jóvátételt követel.

2410. Az ígéreteket meg kell tartani és a szerződéseket szigorúan be kell tartani, olyan mértékben, amennyire a vállalt kötelezettség erkölcsileg helyes. A gazdasági és a társadalmi élet jelentős része függ a természetes és erkölcsi személyek közötti szerződések, például az adásvételi, kereskedelmi, bérleti vagy munkaszerződések, értékétől. Minden szerződést jóhiszeműen kell megkötni és végrehajtani.

2411. A szerződések a kölcsönös igazságosság (lat. iustitia commutativa) alá tartoznak, mely a személyek és intézmények közötti ügyleteket szabályozza jogaik pontos tiszteletben tartásával. A kölcsönös igazságosság szigorúan kötelez; megköveteli a tulajdonjogok védelmét, az adósság megfizetését, és a szabadon vállalt szerződéses kötelezettségek teljesítését. A kölcsönös igazságosság nélkül az igazságosság bármilyen más formája lehetetlen.

A kölcsönös igazságosságot megkülönböztetjük a törvényes (lat. legalis) igazságosságtól, mely az állampolgár közösség iránti méltányos kötelezettségeire vonatkozik, és az osztó (lat. distributiva) igazságosságtól, mely azt szabályozza, amit a közösségnek kell nyújtania állampolgárai felé szükségleteik és a közösségnek tett szolgálataik arányában.

2412. Az elkövetett igazságtalanság jóvátétele a kölcsönös igazságosság alapján megköveteli a tulajdonostól ellopott javak visszaszolgáltatását:

Jézus megdicséri Zakeust „ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette” (Lk 19,8) ígéretéért. Akik közvetlen vagy közvetett módon mások javát eltulajdonították, kötelesek azt visszaszolgáltatni, vagy ha a dolog már nem létezik, ellenértékét természetben vagy pénzben visszaadni mindazokkal a gyümölcsökkel és

haszonnal együtt, amelyeket tulajdonosa törvényesen megszerzett volna. Ugyancsak kártérítésre kötelezettek felelősségük vagy részesedésük arányában mindazok, akik bármely módon részesei voltak egy lopásnak vagy abból tudatosan hasznot húztak; például, akik azt megparancsolták, segítették vagy orgazdák lettek.

2413. A szerencsejátékok (kártyajátékok, stb.) vagy a fogadások önmagukban nem ellentétesek az igazságossággal. Erkölcsileg akkor válnak elfogadhatatlanná, amikor megfosztják a személyt mindattól, ami a saját vagy mások szükségleteiről való gondoskodáshoz szükséges. A játékszenvedély azzal a kockázattal jár, hogy súlyos rabsággá válik. Hamisan fogadni vagy a játékban csalni súlyos bűn, hacsak nem olyan kicsi az okozott kár, hogy a vesztes részéről ésszerűen nem tekinthető jelentősnek.

2414. A hetedik parancsolat tiltja az olyan cselekedeteket vagy kezdeményezéseket, amelyekkel bármilyen önző vagy ideológiai, kereskedelmi vagy totalitárius meggondolásból más embereket rabszolgaságba süllyesztenek, megfosztanak személyi méltóságuktól, áruként adják, veszik vagy cserélik őket. Személyeket erőszakkal használati értékévé vagy nyereség forrásává alázni bűn méltóságuk és alapvető jogaik ellen. Szent Pál azt kérte a gazdag kereszténytől, hogy keresztény rabszolgáját többé ne úgy kezelje, „mint rabszolgát, hanem (...) mint szeretett testvért (...) az Úrban” (Filem 16).

2443. Istcn megáldja azokat, akik a szegények segítségére sietnek, és kárhozzátja azokat, akik elfordulnak ettől: „Aki kér, annak adj, s attól, aki kölcsönt akar tőled, ne tagadd meg” (Mt 5,42). „Ingyen kaptátok, ingyen is adjátok” (Mt 10, 8). Jézus Krisztus a maga választottait arról fogja fölismerni, amit a szegényekért tettek. Krisztus jelenlétének jele, hogy „a szegényeknek hirdettetik az evangélium” (Mt 11,5).

2444. „Az Egyház törődése a szegényekkel (...) hagyományos formáiban napjainkig folytatódik”, erre készíti a boldogságok evangéliuma, Jézus szegénysége és az Ő szegények iránti figyelmessége. A szegényekről való gondoskodás a munka kötelezettségeinek egyik indítéka is, tudniillik, hogy legyen miből adni a szűkölködőnek. Ez a szegények iránti szeretet nemcsak az anyagi szegénységre terjed ki, hanem a kulturális és vallási szegénység számtalan formájára.

2445. A szegények iránti szeretet nem egyeztethető össze a gazdaság mértéktelen szeretetével vagy önző használatával:

„Rajta, gazdagok, jajveszékelve sírjatok a rátok törő nyomorúság miatt. Vagyonotok oda, ruhátokat megette a moly. Aranyotokat és ezüstötöket belepte a rozsdá, és ez a rozsdá tanúul szolgál ellenetek és megemészti testeteket, mint a tűz. Vagyonotokat szaporítottátok még az utolsó napokban is. A bér, amelyet a földeteket learató munkásoktól levontatok, felkiált, és az aratók szava felhatolt a Seregek Urának fülébe. Bőségben éltetek a földön és tobzódtatok, hízlaltátok szíveteket a leölés napjára. Az igazat elítéltétek, megöltétek, s ő nem tanúsított ellenállást.” (Jak 5,16)

2446. Aranyszájú Szent János keményen figyelmeztet: „Nem adni a szegényeknek azt jelenti, hogy kirabolod őket, és becsapod az életüket; (...) nem a sajátunkat, hanem az övéket tartjuk vissza”. „Először az igazságosság követelményeit kell teljesíteni, nehogy szeretetadományként adjuk azt, amivel az igazságosság alapján tartozunk”.

„Amikor a rászorulóknak valami szükséges dolgot adunk, nem a sajátunkból adakozunk, hanem visszaadjuk nekik azt, ami az övék; inkább az igazságosság követelményét teljesítjük, mint az irgalmasság cselekedeteit hajtjuk végre.”

2447. Az irgalmasság cselekedetei azok a karitatív cselekedetek, melyekkel felebarátunk segítségére sietünk testi és lelki szükségleteiben. A tanítás, a tanácsadás, a vigasztalás, a bátorítás az irgalmasság lelki cselekedetei, miként a megbocsátás és a türelmes elviselés is. Az irgalmasság testi cselekedetei az éhezőknek ételt adni, a hajléktalanoknak szállást adni, a ruhátlanokat fölruházni, a betegeket és börtönben levőket látogatni, a halottakat eltemetni. E tettek közül a szegényeknek adott alamizsna a testvéri szeretet egyik fő tanúságtétele, ugyanakkor az igazságosság gyakorlása, amely tetszik Istennek:

„Akinek két ruhája van, az egyiket adja oda annak, akinek egy sincs; s akinek van ennivalója, tegyen hasonlóképpen” (Lk 3,11). „Adjátok oda inkább, ami benne van, a rászorulóknak, és akkor tiszták lesztek egészen” (Lk 11,41). „Ha valamelyik testvérnek nem volna ruhája és nem volna meg a mindennapi tápláléka, és egyiktek így szólna hozzá: »Menj békében, melegedj, és lakjál jól«, de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna?” (Jak 2, 15–16)

2448. „Az emberi nyomorúság sokféle formája – az anyagi kifosztottság, a jogtalan elnyomás, a testi és lelki betegségek és végül a halál – nyilvánvaló jele annak a veleszületett gyengeségnek, melyben az ember Ádám első bűne óta él, és jele annak, hogy szüksége van üdvösségre. Ez indította részvétre az üdvözítő Krisztust, aki ezt a természetet magára akarta venni, és azonosulni akart »a legkisebbekkel a testvérek között«. Ez indokolja, hogy azok, akikre ránehezedik az emberi nyomorúság, különleges szeretetben részesülnek az Egyház részéről, mely a kezdetektől fogva – sok tagjának mulasztása ellenére – sem szűnik meg azon munkálkodni, hogy könnyítsen terhükön, védelmezze és fölszabadítsa őket. Tette ezt számos jótékonyági intézményében, melyek mindig és mindenütt nélkülözhetetlenek maradnak.”

2449. Már az Ószövetségben a különféle jogi rendelkezések (jubileumi év, a kamatszedés és zálogba vétel tilalma, a tized kötelezettsége, a napszamosok bérének naponkénti kifizetése, a tallózás és böngészés joga) összhangban vannak a Második Törvénykönyv buzdításával: „Mindig lesznek szegények az országban. Ezért megparancsolom: Nyisd meg a kezed testvéred, a földeden élő szűkölködő és szegény felé.” (MTörv 15,11) Jézus magáévá tette ezeket a szavakat: „Szegények mindig lesznek veletek, de én nem leszek veletek mindig” (Jn 12,8). Ezzel nem hatálytalanítja a régi próféták dörgő szavát: megveszik „pénzen a nyomorgókat, egy pár saruért a szegényt (...)” (Ám 8,6), hanem fölszólít bennünket, hogy ismerjük föl jelenlétét a szegényekben, akik az Ő testvérei:

Limai Szent Róza, amikor anyja szemrehányást tett neki amiatt, hogy a házba szegényeket és betegeket fogadott be, így válaszolt: „Krisztusnak jó illata vagyunk, amikor a szegényeknek és betegeknek szolgálunk”.

2635. A közbenjárás, a másokért való kérés Ábrahámától kezdve az Isten irgalmasságához hasonlóvá vált szív sajátja. Az Egyház idejében a keresztyén közbenjárás részesedik Krisztus közbenjárásában: a szentek közösségének kifejezése. A közbenjárásban, aki imádkozik, „nem a maga javát keresi, hanem a másokét” (Fil 2,4), olyannyira, hogy még azokért is imádkozik, akik neki rosszat tesznek.

65. „Sokszor és sokféleképpen szolt egykor Isten az atyákhoz a Prófétákban, ezekben az utolsó napokban a Fiúban szolt hozzánk” (Zsid 1,1–2). Krisztus Isten emberré lett Fia, az Atyának egyetlen, tökéletes és fölülmúlhatatlan Igéje. Benne az Atya mindent elmondott, és rajta kívül nem adatik más ige. Keresztes Szent János egyebek mellett a Zsid 1,1–2-höz írt magyarázatában ezt világosan kifejezi:

„Nekünk adván, ahogyan adta, a Fiát, aki az ő egyetlen Igéje, ebben az egyetlen Igében mindent elmondott, és más mondanivalója nincs többé. (...) Amit ugyanis korábban csak részletekben mondott a Prófétáknak, azt most egészében elmondta, amikor a teljességet, tudniillik a Fiát adta nekünk. Ha ezek után valaki most kérdezni akarná Istent, vagy látomásokat, kinyilatkoztatásokat akarna tőle, az nemcsak esztelenül cselekedne, hanem egyenesen megsértené Őt, nem Krisztusra szegezvén a szemeit, illetve valami mást vagy újdonságot keresve rajta kívül.”

66. „A krisztusi üdvrend tehát mint új és végleges szövetség sohasem múlik el, és már semmiféle új nyilvános kinyilatkoztatást nem kell várnunk a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőséges eljöveteleig.” Mindazonáltal, jóllehet a kinyilatkoztatás lezárult, tartalmát tökéletesen nem merítettük ki; a keresztény hit feladata, hogy századok folyamán lépésről lépésre fölfogja teljes tartalmát.

67. A századok folyamán történtek úgynevezett „magán”-kinyilatkoztatások, melyek közül néhányat az egyházi tekintély elismert, de ezek nem tartoznak a hitletéteményhez. Nem arra szolgálnak ugyanis, hogy Krisztus végleges kinyilatkoztatását „kiegészítsék” vagy „tökéletesítsék”, hanem azt kell elősegíteniük, hogy az adott korban tökéletesebben lehessen abból élni. Az egyházi Tanítóhivatal irányítása alatt a hívők hitérzéke különbséget tud tenni és meg tudja állapítani, mi az, ami egy ilyen kinyilatkoztatásban Krisztusnak vagy az Ő szentjeinek igaz fölszólítása az Egyház felé.

A keresztény hit semmi olyan „kinyilatkoztatást” nem fogadhat el, mely fölülmúlni vagy javítani akarja azt a kinyilatkoztatást, melynek beteljesedése Krisztus. Így nem fogadható el néhány nem keresztény vallás és néhány újabb szekta, amelyek ilyen „kinyilatkoztatásokra” alapulnak.

480. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos Ember isteni személyének egységében; ezért egyetlen közvetítő Isten és az emberek között.

667. Jézus Krisztus egyszer s mindenkorra belépett a mennyei szentélybe, és szüntelenül közbenjár értünk mint közvetítő, aki állandóan árasztja ránk a Szentlelket.

2113. A bálványimádás nemcsak a pogányság hamis kultuszait jelenti. A hit állandó kísértése marad. Annak istenítése, ami nem Isten. Mindig bálványimádásról van szó, amikor az ember Isten helyett teremtményt imád és tisztel, legyen szó istenekről vagy démonokról (például sátánizmus), hatalomról, gyönyörről, fajról, ősről, államról, pénzről stb. „Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak” – mondja Jézus (Mt 6,24). Sok mártír halt meg, mert nem volt hajlandó imádni a „vadállatot”, s még a színlelt kultuszát is elutasították. A bálványimádás elutasítja Isten kizárólagos uralmát; ezért összeegyeztethetetlen az Istennel való közösséggel.

2424. Erkölcsileg elfogadhatatlan az az elmélet, amely a nyereséget teszi a gazdasági tevékenység kizárólagos szabályává és végső céljává. A pénz rendetlen vágya szüntelenül megtermi káros gyümölcseit. Ez a társadalmat fölforgató számos konfliktus egyik oka.

Egy olyan rendszer, „mely egyes személyek és csoportok alapvető jogait fölládozza a termelés kollektív szervezetéért”, ellentétes az ember méltóságával. Minden olyan gyakorlat, mely a személyt pusztán haszonszerző eszközzé teszi, szolgává aljasítja az embert, a pénz bálványozásához vezet és hozzájárul az ateizmus terjedéséhez. „Nem szolgálhattok az Istennek és a Mammonnak” (Mt 6,24; Lk 16,13).

2848. „Nem vitetni a kísértésbe” magában foglalja a szív döntését: „Mert ahol a kincsed, ott a szíved is. (...) Senki sem szolgálhat két úrnak.” (Mt 6,21–24) „Ha a Lélekből élünk, a Lélek szerint is kell járnunk” (Gal 5,25). Ebben a Szentlélekkel való „egyetértésben” az Atya erőt ad nekünk. „Eddig emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Hűséges az Isten, erőtökön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírájátok.” (1Kor 10,13)

1900. Az engedelmesség kötelezettsége mindenkitől elvárja, hogy a tekintélynek megadja az őt megillető tiszteletet, s a tekintélyt gyakorló személyeket tisztelettel és érdemeik szerint hálával és jóakarattal vegyék körül.

Római Szent Kelemen pápánál található a politikai tekintélyért szóló legrégebbi imádság:

„Urunk, adj nekik egészséget, békét, egyetértést, állhatatosságot, hogy a birodalmat, melyet te adtál nekik, akadály nélkül szolgálják. Te ugyanis, Urunk, a századok mennyei királya, adsz az emberek fiainak dicsőséget és tiszteletet és hatalmat azok fölött, akik a földön élnek; Urunk, te irányítsd tanácsukat aszerint, ami jó és kedves a te szemedben; hogy irgalmas légy hozzájuk, akik a tőled adott hatalmat békeben és szelídségben, kegyesen szolgálják.”

2636. Az első keresztény közösségek szüntelenül imádkoztak egymásért: Pál apostol ily módon részesíti őket evangéliumi szolgálatában, de maga is közbenjár értük. A keresztények közbenjáró imádsága nem ismer határokat: szól „minden emberért, (...) mindazokért, akik a hatalmat gyakorolják” (1Tim 2,1–2), az üldözökhöz, és azok üdvösségéért, akik elutasítják az evangéliumot.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA LABOREM EXERCENS KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

116. A dolgozó ember engedelmeskedik

A veríték és fáradtság, amely az emberiség jelen állapotában szükségszerűen kíséri a munkát, a kereszténynek és minden embernek, aki arra hivatott, hogy Krisztust kövesse, lehetőséget nyújt arra, hogy a szeretet által részt vegyen abban a munkában, amelynek elvégzésére Krisztus jött. Az üdvösség e műve a szenvedés és a kereszthalál által valósult meg. Ha az ember a munka fáradalmát az értünk megfeszített Krisztussal egyesülve viseli el, valamilyen módon együttműködik Isten Fiával az emberiség megváltására. Azzal bizonyul Jézus igaz tanítványának, ha a maga részéről minden nap viseli a keresztet abban a tevékenységben, amelynek elvégzésére meghívást kapott. (...)

Az emberi munkának szentelt elmélkedésünkben megpróbáltuk napvilágra hozni mindazt, ami feltétlenül szükségesnek látszott, mivel a munka által kell gyarapodnia a földön nemcsak „tevékenységünk gyümölcseinek”, hanem „az ember méltóságának, a testvériségnek és a szabadságnak is.” A keresztény ember, aki hallgatja az élő Isten igéjét, és a munkát összeköti az imádsággal, tudja, hogy milyen helyet foglal el a munkája nem csupán a földi fejlődésben, hanem Isten országának kibontakozásában is, ahová a Szentlélek erejével és az Evangélium igéjével valamennyien meghívást kaptunk.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTOR HOMINIS KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

11. Krisztus misztériuma mint az Egyház küldetésének és a kereszténységnek fundamentuma

A II. Vatikáni Zsinat hallatlan nagy munkát végzett annak érdekében, hogy kialakuljon az Egyháznak az a teljes és általános önismerete, melyről VI. Pál első enciklikájában beszélt. Ez az önismeret – vagy inkább az Egyház sajátos öntudata – „dialógusban” születik, melynek létrejöttéhez először oda kell fordulni a „másikhoz”, ahhoz, akivel beszélni akarunk. Az egyetemes zsinat nagy lökést adott ennek a sajátosan egyházi önismeretnek a kialakulásához azzal, hogy elének tárta a földkerekség vallásainak „térképét”. Ezenkívül megmutatta, hogyan helyezkednek el ezen a térképen az egyes vallások, beleértve az ateizmus régebben nem ismert, korunkat azonban nagyon jellemző, különböző okokból kiinduló, politikai határok közé rendezett, szervezett formáit is.

A vallást a Zsinat először egyetemes jelenségként nézi, mely az emberiség történelmét a legősibb időktől fogva kíséri. Ezután tárgyalja a különféle nem keresztény vallásokat, végül magát a kereszténységet. A Zsinatnak az a dokumentuma, mely a nem keresztény vallásokkal foglalkozik, telve van azoknak a lelki javaknak megbecsülésével, melyek a vallás és az erkölcsi tanítás révén vannak jelen az emberiség életében, s áthatják az egész emberi kultúrát, sőt az anyagi javakkal szembeni elsőbbségüket is elismeri. Az egyházatyák méltán csodálták a különféle vallásokban az egyetlen igazság képeit, mint az „Ige magvait”, melyek minden ember különféle utakon, de egyetlen cél felé törő forró vágyakozásáról tanúskodnak: e vágy Istent akarja birtokolni és egyúttal éppen az Isten felé törekvés révén az egyes ember és az emberi nem életének teljes értelmét szeretné megragadni. A Zsinat különleges figyelmet szentelt a zsidó vallásnak, megemlékezve arról a nagy lelki kincstárról, mely közös birtoka a keresztényeknek és a zsidóknak; de tiszteletet mutatott az iszlám követői iránt is, akik Ábrahám hitében osztoznak.

Miután a Zsinat így föltárta a valóságot, az Egyház és a keresztények egyenként is teljesebb tudatára ébredhetnek Krisztus misztériumának, „mely századok és nemzedékek óta el volt rejtve Istenben” azért, hogy a maga idejében fény derüljön rá: ez történik az ember Krisztus Jézusban, és minden nemzedék Benne kapja ezt a kinyilatkoztatást. (...)

Jézus Krisztus ugyanis szilárd alapja és örök középpontja annak a kötelező szolgáltatásnak és feladatnak, melyet Isten az emberre bízott. E feladatban valamennyiünknek részt kell vennünk, minden erőnkkel szolgálatába kell állítanunk, mert a mai kor emberének, nekünk, elsősorban erre van szükségünk. S ha úgy tűnik, hogy ezt a munkát manapság nagyobb erők akadályozzák, mint régebben, az egyúttal bizonyosság is arról, hogy e szolgálatra ma nagyobb szükség van, mint régebben, s az emberek jobban áhítoznak rá, még ha tiltakoznak is ellene. Itt érintjük az üdvrendnek azt a misztériumát,

hogy az üdvösség és a kegyelem a kereszthez kötődik. Krisztus nem véletlenül mondta: „A mennyek országa erőszakot szenved, és az erőszakosok szerzik meg azt”; majd hozzátette: „e világ fiai a maguk nemében okosabbak a világosság fiainál”. Nyugodt lélekkel vállaljuk ezt a dorgálást, hogy olyanok lehessünk, mint Istennek azok az „erőszakos” emberei, akiket oly sokszor megfigyelhettünk az Egyház történelmében, és mostanában is láthatunk, hogy végre valamennyien tudva és szánt szándékkal vegyük magunkra a szent kötelességet, hogy megmutassuk a világnak Krisztust; hogy bárki emberfiának segítsünk fölfedezni önmagát; hogy segítsünk kortársainknak, testvéreinknek és nővéreinknek, népeknek, nemzeteknek és az egész emberiségnek, szegényeknek és a most fejlődő országoknak, egyszerűen mindenkinek, hogy „megismerjék Krisztus kifürkészhetetlen gazdagságát”, mely minden ember számára hozzáférhető és minden embernek kincse.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Lk 16,1-13) arra figyelmeztet, hogy az evilági javakat is az Isten Országának és annak örömhírének fényében, ahhoz méltó módon kezeljük. „Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű”. A földi vagyont és értékeket nem szabad önző módon kuporgatni, jogtalanul eltulajdonítani, a szegényeket és szűkölködőket semmibe venni, megrövidíteni és kisemmizni, ahogyan az olvasmányból (Ám 8,4-7) hallhatjuk. E gondolatokkal is kapcsolatba hozható a szentlecke tanítása (1Tim 2,1-8): Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére.”

„Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű” – ismét e gondolattal csengenek egybe a *válaszos zsoltár* (Zsolt 112,1-2.4-8) szavai: „Fölséges az Úr minden nép fölött, dicsősége magasabb az egeknél. Ki olyan, mint a mi Istenünk, aki a magasságban trónol, lehajol, hogy letekintszen az égre és a földre.” Isten hűségese, ő a szegények barátja, „aki a szegényt fölemeli” - ahogyan a válaszos zsoltár hirdeti. Továbbá az alleluja vers (2Kor 8,9) arra mutat rá, hogy „Jézus Krisztus – bár gazdag volt – szegénnyé lett értetek, hogy szegénysége által gazdaggá legyetek.”

Az egyetemes könyörgések az evangélium szellemében fogalmazzak meg kéréseket, hogy a földön ránk bízottakban Istenhez hűek lehessünk: „Kérjük, testvéreim, Urunkat, a mindenható Istent, hogy okos és hűséges szolgálóink bizonyuljunk!” (papi bevezető ima); „Segítsd Egyházadat, hogy a rábízott szent titkoknak hűséges kezelője legyen!” (első könyörgés); „Világosítsd meg a népek vezetőit, hogy a közhatalmat igazságosan és szeretettel gyakorolják!” (második kérés); „Segíts mindnyájunkat, hogy földi javainkból sok jót tehesünk embertársainkkal!” (harmadik könyörgés); „Add, hogy a fiatalok a jó ügy szolgálatába állítsák testük erejét és lelkük tehetségét!” (negyedik fohász); „Urunk, Istenünk! Te szolgálatodba fogadtál minket, és nagy értéket bízál ránk. Add, hogy egész szívvel szolgáljunk neked, és a ránk bízott javakat a te szent terveid szerint használjuk!” (papi záró imádság). Ehhez kapcsolódva hangzik el az első választható áldozási ének (Zsolt 118,4-5) is: „Azt parancsoltad nekünk, hogy pontosan megtartsuk tanításodat. Adj jó irányt útjainknak, hogy mindig akarodat kövessem.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

A nép üdve én vagyok (593)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/225/intr/858/a-nep-udve-en-vagyok-salus-populi-ego-sum

Szálljon fel, Uram (625)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/225/gr/859/szalljon-fel-uram-dirigatur-oratio

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Nézzétek az ég madarait

<https://www.youtube.com/watch?v=tkM4OB8IPGc>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Kovács Bettina: Jobb világ

Jobb világot akar minden ember,
De sokszor fél és sok mindent nem mer.
Semmit sem tesz a jóért,
Nem harcol az igazságért.

Nem küzd, hogy megvalósítsa a szebbet, a jobbat,
Mert meggátolja, hogy más akkor mit gondolhat.
Mások véleménye mindig fontosabb,
Mint az, hogy az ember, hogy lehetne boldogabb.
Tedd fel a kérdést magadnak:
az az amit megálmodtam magamnak?
Ilyen életet akarok én élni?
Követni másokat és mindig bólogatni?

Nem, te többre vagy képes,
Isten szemében nagy kincs vagy és értékes.
Egy olyan ember, akire büszke lehet,
Akitől sokat kérhet és sokat vehet.

S a jobb világot meg tudod teremteni,
De ezért neked kell tenni.
S Ő segíteni fog mindenben,
Hogy szép lassan előre haladj az életben.

Vizont dolgoznod kell érte,
Úgy, ahogy Jézus tette.
Hirdetni a csodás üzenetet,
S megalkotni egy jobb életet.

Hát ennyi a feladat,
Képesnek érzed rá magadat?
Ne feledd: Az ítélezők jönnek - mennek,
De Isten gyermekei egy jobb világ részesei lesznek.

Túrmezei Erzsébet: Biztatás

/Maria Nels után németből/

Hidd el,
az utat veled járóknak szüksége van
jószágokra, megértésedre bizonyosan.
Tiszta, egyenes lelkületedre, mely
hirtelen ítélezéstől ment, hűséget
tart, igazat mond, bizonyos nemet,
igent;
veled a tisztaság jelenlétére,
szavad súlyára, szelíd erejére,
s arra, amit leginkább nélkülöznek, hogy
úgy járj közöttük, mint ismerője a
Világosságnak, az Öröknek.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Életem alapdöntését ki mellett hoztam meg? Kiért élek?
- Hogyan tudnék ma elszámolni Jézusnak mindazzal, amit kaptam?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

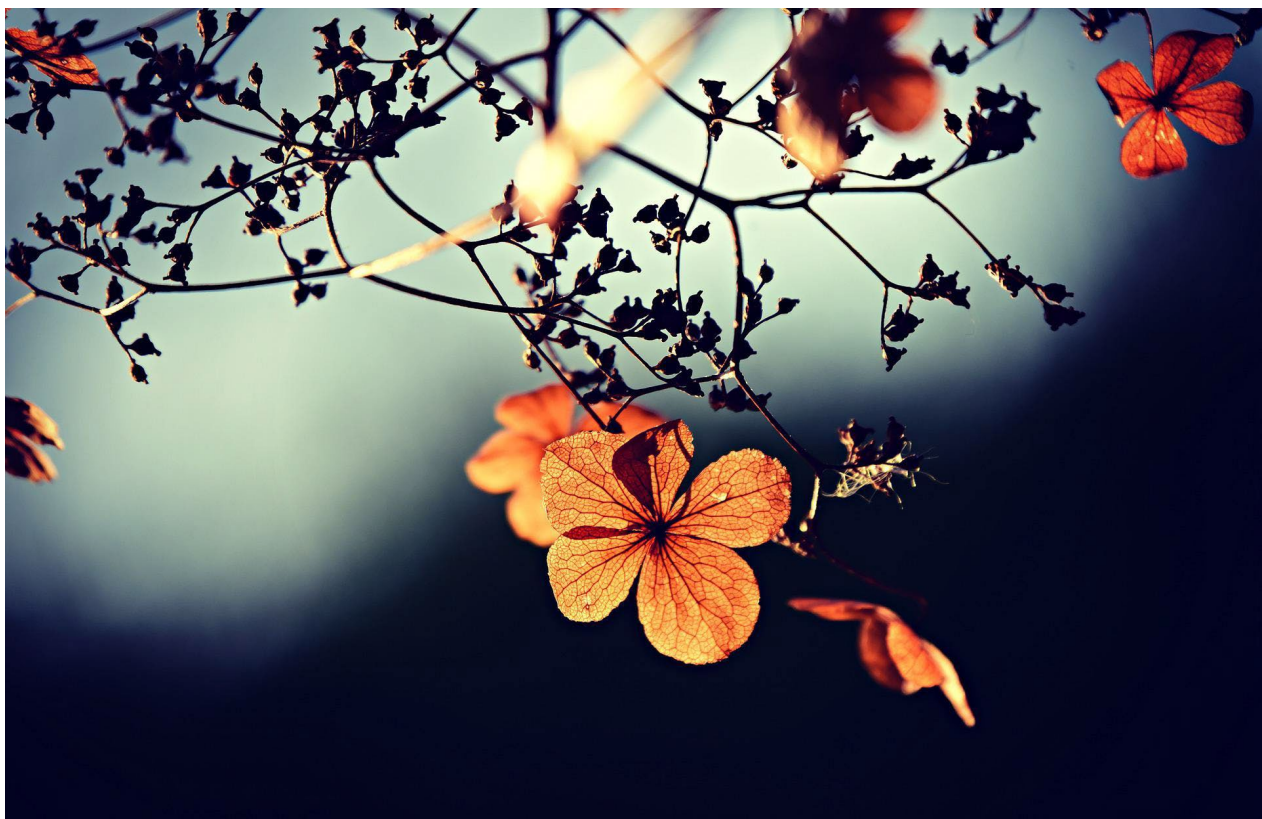
Mennyei Atyánk, te az isten- és emberszeretet parancsában foglaltad össze szent törvényedet. Add, hogy parancsaidat megtartva eljussunk az örök életre. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el az erősség Lelkét, hogy mindig melletted döntsek és hűségesen tudjalak szolgálni téged! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű (Lk 16,1–13)

(Forrás: Cathopic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az Úr nem nagy dolgokat kér tőlem kicsi hűséggel, hanem kis dolgokat nagy hűséggel!
- Isten mindig ad esélyt, hogy helyre hozzam a hibáimat, s mellette döntsek.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- A földi életem legyen Isten iránti teljes szolgálat és önátadás! Ezt a döntést minden reggel újítsam meg és szítsam fel magamban!
- Mindig tudjam, hogy kinek szolgálok!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 25. vasárnap („C” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyháziatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Kovács Bettina: Jobb világ – Forrás: <https://keresztényversek.blog.hu/>

Túrmezei Erzsébet: Biztatás – <https://szintenger.eoldal.hu/cikkek/vsk.html>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu